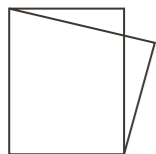

Institutionalisering af ansvarlig forskningspraksis i professionshøjskolesektoren

Kaare Aagaard, forskningsleder, ph.d., VIA University College; Sanne Schioldann Haase, forskningschef, ph.d., VIA University College; David Mayntz, forsknings- og udviklingsdirektør, ph.d., UCN

I det seneste årti er ansvarlig forskningspraksis trådt frem som et væsentligt tema på den forskningspolitiske dagsorden. De nationale policy-initiativer efterlader imidlertid et stort rum for lokal oversættelse på både sektor- og institutionsniveau. Vi undersøger i denne artikel, hvordan professionshøjskolesektoren med dens særlige rammebetingelser og forudsætninger har responderet på politiske krav om sikring af ansvarlige forskningspraksisser. Mere specifikt anvender vi en translations-teoretisk ramme, som fremhæver, at policy-ideer sjældent implementeres én til én, men snarere oversættes og tilpasses lokale kontekster i komplekse og dynamiske processer. Med udgangspunkt i en analyse af såvel responsen på sektorniveau som to udvalgte

professionshøjskolesektorens implementering vises det herefter, at håndteringen af integritetsdagsordenen i praksis langt fra er forløbet som en traditionel top-down-implementering. Snarere har der været tale om løst koblede processer, som har taget tid om at finde fodfæste, og som har udspillet sig forskelligt på forskellige institutioner. Fælles er det dog, at elementer forbundet med eksplícitte krav og risiko for sanktioner synes at være blevet prioriteret tidligere end de mere kulturfremmende elementer. Vi diskuterer på den baggrund udfordringer, dilemmaer og muligheder knyttet til integritetsdagsordenens yderligere udbredelse og udpeger fremadrettede potentialer for professionshøjskolesektoren.

Det har betydet, at forskningsintegritet i dag er blevet **et politisk og institutionelt anliggende præget af eksplicit regulering**, formulering af retningslinjer samt etablering af formelle institutioner til håndtering af sager.

1. Forskningsintegritet på agendaen
Forskningsintegritet og ansvarlig forskningspraksis er historisk blevet set som interne og individuelle anliggender, der både kunne og skulle håndteres af videnskabens egne kvalitetssikringsmekanismer uden indblanding fra eksterne aktører. I løbet af de seneste to årtier er temaerne imidlertid i stigende grad trådt frem som vigtige elementer på den bredere forskningspolitiske dagsorden. Det har betydet, at forskningsintegritet i dag er blevet et politisk og institutionelt anliggende præget af eksplicit regulering, formulering af retningslinjer samt etablering af formelle institutioner til håndtering af sager. Hermed er der sket en bevægelse fra det traditionelle individuelle fokus i retning af en stærkere betoning af et institutionelt og ledelsesmæssigt ansvar.

I takt hermed har der i tillæg til opmærksomheden på videnskabelig uredelighed (forstået som falsificering, fabrikation og plagiering) kunnet iagttages en stærkere orientering mod tvivlsomme forskningspraksisser. Et centralt argument er her, at decideret snyd er et alvorligt, men også relativt sjældent problem, mens tvivlsomme forskningspraksisser er markant mere udbredte og dermed potentielt langt mere skadelige for forskningen og samfundets tillid til den (Banks et al. 2016).

Udviklingen har også haft betydning for professionshøjskolerne, der i 2013 fik ret og pligt til at udføre forsknings- og udviklingsaktiviteter. Her har der de senere år været fokus på at sikre, at sektorens aktiviteter lever op til de samme integritets- og ansvarlighedskrav som al

anden forskning. Professionshøjskolerne har således alle med tiden tilsluttet sig *Kodeks for integritet i forskning* og er alle underlagt *Lov om videnskabelig uredelighed m.v.* På den ene side omfatter det en række konkrete krav til procedurer og infrastruktur, men på den anden side er det også en del af en bredere dagsorden, der handler om opbygning af stærke forskningskulturer og om skærpet fokus på samfundsmæssig ansvarlighed. Der knytter sig imidlertid nogle særlige udfordringer til at institutionalisere denne dagsorden i en sektor, hvor forskningsorganiseringen stadig er under opbygning, hvor kun en minoritet af de ansatte har formel forskeruddannelse, og hvor forskningsmidlerne udgør en meget begrænset del af de samlede bevillinger.

Med dette udgangspunkt analyserer vi i denne artikel, hvordan kravene om forskningsintegritet har fundet vej ind i professionshøjskolesektoren, og undersøger herunder, hvordan to udvalgte organisationer, UCN og VIA, i praksis har institutionaliseret integritetsarbejdet med afsæt i rammer, der efterlader stort rum for lokal translation. Artiklen diskuterer på denne baggrund de udfordringer og potentialer, der knytter sig til professionshøjskolernes bestræbelser på at udvikle en ansvarlig forskningskultur.

2. Organisatorisk translation af reformkrav

Forskningsintegritet har efter årtusindskiftet været et tema på rejse mellem forskellige nationale og institutionelle kontekster. Det er imidlertid karakteristisk for integritetsdagsordenen, at den ikke kun er regelbaseret, men i høj grad også beror på normer og værdier. Der er således væsentlige elementer i implementeringen, der ikke blot kan tage form af simpel indførelse af procedurer og strukturer, men i stedet kræver opbygning af stærke kulturer. Her vil der typisk være tale om translationsprocesser, hvor abstrakte policy-ideer tilpasses konkrete organisatoriske kontekster.

Casen indskriver sig dermed i en klassisk tematik inden for neoinstitutionel teori omhandlende spørgsmål om, hvorfor, hvordan og i hvilket omfang policies adopteres og implementeres i organisationer. Perspektiverne strækker sig fra en klassisk forventning om en ubrudt og uproblematisk implementeringskæde, over teser om organisatorisk imitation, symbolsk implementering og direkte dekolobling, til en række mere nuancerede oversættelsesmodeller. I en rationel

implementeringsmodel antages det typisk, at reform-ideer spredt sig som færdige koncepter, der implementeres i organisationer uden selv at påvirkes i processen. Forventningen er med andre ord, at de indføres i fuld overensstemmelse med bagvedliggende hensigter (Røvik 2007).

Selvom dette perspektiv stadig ofte er fremherskende i praktiske policy-diskussioner, blev det tidligt udfordret forskningsmæssigt. Antagelsen blev ikke mindst problematiseret med eksempler på væsentlige afvigelser mellem bagvedliggende policy-ideer og konkret organisatorisk praksis. I litteraturen blev disse fænomener beskrevet som dekolobling eller 'buffering' (Meyer & Rowan 1977; Pfeffer & Salancik 2015). En central pointe er, at organisationer adopterer policy-ideer for at signalere lydhørhed over for eksterne krav, men at deres interne praksis ofte ikke ændrer sig væsentligt (Scott 2013). Nyere forskning peger imidlertid på, at dekolobling optræder sjældnere end oprindeligt antaget (Bromley & Powell 2012), og at selv symbolsk implementering over tid kan få konstitutive effekter (Dahler-Larsen 2014). Et interessant perspektiv fokuserer i stedet på, hvordan policy-ideer oversættes, når de indføres i nye kontekster. Hovedpointen er, at abstrakte policy-ideer i organisationers institutionelle omgivelser sjældent kopieres én til én, men snarere omformes og tilpasses selektivt (Czarniawska & Sevón 1996; Røvik 2007). Disse processer er oftest komplekse, dynamiske og udstrakte i tid og følger sjældent en lineær top-down-logik. I stedet udspiller de sig typisk sideløbende på forskellige løst koblede niveauer (Bromley & Powell 2012).

3. Metode og data

Kernespørgsmålet i artiklen er på denne baggrund, hvordan overordnede policy-ideer formuleret på nationalt plan har fundet vej ind i professionshøjskolesektoren, og hvordan institutionaliseringen har udfoldet sig inden for to udvalgte cases. Artiklen forsøger imidlertid ikke på traditionel vis at teste et sæt af teoretisk formulerede hypoteser, men præsenterer derimod en empirisk funderet analyse, hvor teorien tilbyder et vokabularium, udpeger centrale fokuspunkter og anviser en bred ramme for forståelsen af den kontekst og form, hvormed implementeringen af integritetsdagsordenen har fundet sted. Ligeledes er det primære sigte heller ikke teoriudvikling, men snarere nuanceret empirisk indsigt i nogle tematikker, som hidtil har været forskningsmæssigt underbelyste. Hermed indskrives undersøgelsen sig i et relativt ungt og tværdisciplinært forskningsfelt, hvor spørgsmål om institutionel håndtering af integritetsdagsordenen stadig er meget sparsomt empirisk belyst, og hvor de studier, der eksisterer, i helt overvejende grad orienterer sig mod universitetssektoren (se dog Degn 2020 for et studie, der også har blik for professionshøjskolesektoren).

Med dette udgangspunkt er implementeringsprocesserne undersøgt gennem dokumentanalyser på tre centrale niveauer (det nationale niveau, sektorniveauet samt organisationsniveauet) med fokus på mulige tværgående sammenhænge. Det skriftlige materiale udgøres af en række forskellige dokumenttyper (på nationalt niveau: kodeks, rapporter og lovgivningsmateriale; på sektorniveau: høringsvar, mødereferater

Væsentlige elementer fra dagsordenen har i høj grad vundet indpas, men det er ikke sket som indførelse af et færdigt og sammenhængende koncept. **Snarere har der været tale om langstrakte og dynamiske oversættelsesprocesser**, der dels har haft et overordnet sektorspor og dels har udspillet sig ganske forskelligt i hver af de to undersøgte cases.

i regi af Danske Professionshøjskoler, herunder dagsordener og mødereferater fra Forskningspolitisk Udvalg i perioden 2013-2021, samt dagsordener og mødereferater for Sektornetværk om ansvarlig forskningspraksis (SAF) i perioden fra dets oprettelse i oktober 2018 til og med marts 2021; på organisationsniveau: beskrivelser af lokale integritetspolitikker, mødereferater m.m. for henholdsvis VIA og UCN). For både sektorniveauet og organisationsniveauet er der tale om et omfattende skriftligt materiale, hvor hensigten har været at identificere alle 'paper trails' på centrale niveauer med betydning for implementeringsprocesserne.

Mere specifikt er der i hele datamaterialet foretaget søgninger baseret på søgeordene: 'forskningsintegritet', 'forskningspraksis', 'kodeks' og 'urede-lighed' med henblik på at identificere og kortlægge centrale trin i implementeringsprocesserne. Materialet giver således indblik i processernes forløb og de overvejelser, der har knyttet sig til beslutninger. Det skal dog bemærkes, at afdækningen af de udvalgte organisationers processer baserer sig på interne søgninger i deres journaliserings-systemer, og at de dermed afspejler den faktiske journaliseringspraksis, der ikke nødvendigvis er fuldt dækkende.

Det indebærer, at de diskussioner og den kulturobygning, som finder sted i de daglige forskningsfaglige mødefora, hvor der ikke er systematisk journalisering, næppe indfanges. Derimod er de politiske niveauer af organisationerne med formel beslutningskompetence godt dækket ind, da der her er uddelegeret ansvar for referater og journalisering. Det skal også bemærkes, at den konkrete analyse af institutionernes oversættelsesarbejde ikke har til hensigt hverken at fremhæve fortrin eller udstille svagheder. Målet er i stedet at dokumentere hovedpunkter i processerne for med dette udgangspunkt at kunne lave en komparation af deres form, timing

Integritetsdagsordenen handler imidlertid ikke blot om påbud og forbud, men har også en mere positiv og konstruktiv vinkel, der handler om **ansvarlighed og samfundsansvar** i bredere forstand.

og mulige forbundethed på tværs af niveauer og organisationer.

4. Integritetspolitikken på nationalt niveau

Integritetspolitikken indtog på sektor- og organisationsniveau hviler på en række nationale initiativer, hvor Danmark var blandt de første lande til at vedtage lovgivning med fokus på videnskabelig uredelighed, men paradoksalt nok også et af de sidste i Vesteuropa til at indføre eksplicitte integritets- og ansvarligheds- politikker. Sidstnævnte skete i første omgang i 2013, hvor det blev besluttet, at der skulle formuleres en dansk kodeks for ansvarlig forskningspraksis. Argumentet for igangsættelsen var ikke mindst, at det i en dansk kontekst var nødvendigt at understøtte integritet i forskning i overensstemmelse med en række internationale retningslinjer, der var blevet udviklet i de foregående år

(Uddannelses- og Forskningsministeriet 2014). Resultatet, *Den danske kodeks for integritet i forskning* fra 2014, der er baseret på tre grundlæggende principper: ærlighed, gennemsigtighed og pålidelighed, præsenterer standarder for ansvarlig forskningspraksis, retningslinjer for undervisning, oplæring og supervision og endelig retningslinjer for håndtering af brud på ansvarlig forskningspraksis (Uddannelses- og Forskningsministeriet 2014). Samlet set er anvisningerne imidlertid ganske abstrakte og fungerer derfor blot som et generelt grundlag for lokale udviklinger af politikker og procedurer. Ligeledes gælder det, at den danske kodeks ikke er et juridisk bindende dokument og derfor kun opnår gennemslagskraft, hvis institutionerne realiserer intentionerne på en sådan måde, at forskerne følger anvisningerne.

I forlængelse heraf afgav et ekspertudvalg i december 2015 *Rapport om det danske uredelighedssystem* (Uddannelses- og Forskningsministeriet 2015), der herefter dannede fundament for lovgivningsarbejdet bag *Lov om videnskabelig uredelighed* (Uddannelses- og Forskningsministeriet 2017). Lovens hensigt var at styrke integriteten i dansk forskning gennem tidssvarende rammer for håndtering af videnskabelig uredelighed og tvivlsom forskningspraksis. Behandlingen af sager om videnskabelig uredelighed havde tidligere blot været reguleret i lov om forskningsrådgivning m.v. samt bekendtgørelse om Udvalgte vedrørende Videnskabelig Uredelighed, mens tvivlsom forskningspraksis slet ikke havde været reguleret. Med den nye lov skal et centralt nævn, *Nævnet for Videnskabelig Uredelighed*, behandle videnskabelig uredelighed, mens tvivlsom forskningspraksis skal behandles

decentralt på forskningsinstitutionerne. I lighed med kodeksen efterlader også loven et betydeligt rum for oversættelse på institutionsniveau. Senere har også EU's GDPR-forordning fra 2018 sat forøget fokus på ansvarlig omgang med forskningsdata.

5. Håndteringen af integritetsdagsordenen på sektor- og institutionsniveau

Med dette udgangspunkt afdækker analysen ovenstående nationale initiativers indtog i professionshøjskolesektoren. Her er et første centralt spørgsmål, hvilken rolle det overordnede sektorniveau i regi af *Danske Professionshøjskoler* har spillet for den lokale implementering på organisationsniveau. Med et klassisk top-down-perspektiv ville forventningen være, at der på dette niveau ville ske en første selektion og omformning af udvalgte policy-elementer. Analysen af mødematerialet viser imidlertid, at sektorniveauet har spillet en ganske begrænset rolle i institutionaliseringen af den overordnede integritetsdagsorden. I sektorens fælles forskningspolitiske udvalg (FPU, senere omdøbt til FIDP) var der i de første år primært fokus på organisering af forskningsopgaven i bredere forstand. I perioden fra 2013 og frem, hvor der blev afholdt tre-fire årlige møder, var den danske kodeks således ikke på noget tidspunkt på dagsordenen. Temaet kom først op i september 2017 i forlængelse af vedtagelse af *Lov om videnskabelig uredelighed*, hvor det blev drøftet, om der skulle nedsættes en stående arbejdsgruppe. Dette blev dog afvist, og det blev i stedet besluttet, at der blot skulle etableres et mindre formaliseret netværk med fokus på erfaringsudveksling. Signalet var hermed, at ansvaret

for dagsordenen entydigt var placeret ved de enkelte institutioner. I samme ombæring blev det besluttet at anbefale alle institutioner at tilslutte sig kodeks.

Herefter gik der yderligere lidt over et år, før *Sektornetværk om ansvarlig forskningspraksis* (SAF) formelt blev etableret ved et opstartsmøde i oktober 2018. Netværket kom dog langsomt fra start, og andet møde fandt sted yderligere et års tid senere. Her påbegyndtes diskussioner om et kommissorium, der skulle beskrive netværkets rolle, funktion og ansvarsområder. Dette blev formelt godkendt i september 2020. Netværkets mest konkrete opgave bestod i første omgang i at udforme et forslag til rammer for nedsættelsen af videnskabsetiske komiteer. På en række af SAF's møder var der ligeledes fokus på erfaringsudveksling i forhold til det institutionsspecifikke arbejde med den bredere ansvarlighedsdagsorden. Referaterne af dette mødepunkt understreger tydeligt, at arbejdet befandt sig på meget forskellige stadier på de enkelte institutioner. Integritetsdagsordenen som helhed er således ikke blevet drevet frem på overordnet sektorniveau, men snarere blevet opfattet som et individuelt institutionelt ansvar. I det følgende belyser vi med udgangspunkt i vores to cases, hvordan dette ansvar blev håndteret på organisationsniveau.

I UCN behandlede man allerede ultimo 2015 den danske forskningskodeks på et afdelingsmøde i forsknings- og udviklingsafdelingen, men uden at dette indledningsvist medførte yderligere tiltag. Høringsprocessen for *Lov om videnskabelig uredelighed* fremsat i januar 2017 aktiverede til gengæld en organisatorisk opmærksomhed på problemstillingen,

som særligt i anden halvdel af 2017 førte til en række konkrete beslutninger. Indledningsvist blev der her arbejdet med at udvikle begrebet "anonym rådgiver" samt udformet retningslinjer for opbevaring af forskningsdata. I de fire sidste måneder af 2017 tilsluttede UCN sig herudover den danske forskningskodeks, udviklede mere specifikke politikker og retningslinjer for ansvarlig forskningspraksis og rustede sig således til administrativt at håndtere den nye lovgivning.

Næsten parallelt hermed påbegyndtes i november 2017 et arbejde med kompetenceudvikling på feltet. UCN fik i efteråret 2017 statslige kompetenceudviklingsmidler til et undervisningsforløb målrettet alle medarbejdere og ledere med forskningsberøring. Til forløbet blev der indkøbt undervisere fra Københavns Universitet, der havde drevet et tilsvarende forløb for universitetsforskere. Forløbet havde i perioden 2018/2019 deltagelse af 156 ansatte fra UCN. Projektet inkluderede også budget til en sektorkonference om ansvarlig forskningspraksis, som blev afviklet september 2019. Endelig blev der også i 2018 udviklet og eksekveret en kommunikationsplan, der beskrev, hvilke målgrupper der skulle informeres om lovgivning og kodeks, samt gennem hvilke kanaler. I 2019 fortsatte udrulningen vedrørende opbevaring af forskningsdata samt rettigheder vedrørende forskningsdata og patenter.

Heroverfor fremstår VIAs implementering senere initieret, mindre topstyret og knap så jævnt fortløbende. Ganske vist blev der allerede i februar 2016 udarbejdet et notat om håndtering af sager om videnskabelig uredelighed eller brud på god videnskabelig praksis. Dette notat

blev diskuteret i VIAs Koordinationsforum for forskning, udvikling og innovation (FUI-forum), men herefter forsvandt diskussionen stort set igen fra institutionens interne dagsorden – i det mindste på de centrale beslutningsniveauer. Det var derefter først i april 2018, at temaet igen kom på dagsordenen ved et møde i samme forum. Det blev her fremhævet, at ministeriet havde udarbejdet en oversigt over institutioner, der havde tilsluttet sig kodeks, og at VIA i modsætning til en række andre professionshøjskoler ikke optrådte på listen. Der var til mødet enighed om, at VIA også burde tilslutte sig, men at der først skulle igangsættes en række forberedende processer, der skulle gøre organisationen klar til at leve op til kravene. Dette blev valgt frem for at tilslutte sig med det samme og så først efterfølgende igangsætte en implementering af beslutningen oppefra og ned i organisationen. En række delopgaver blev med dette udgangspunkt

identificeret, og arbejdet blev herefter igangsat med involvering af både forskningsmedarbejdere, konsulenter, jurister, *data protection officer* etc.

Det var dog først i november 2019, at det konkrete arbejde for alvor begyndte at tage fart. Forskningschefgruppen besluttede her, at tilslutningen til kodeks hurtigst muligt skulle effektueres, ligesom der skulle skabes en infrastruktur for både håndtering og forebyggelse af sager gennem undervisning og kulturudviklingsprocesser, samt at der skulle oprettes en rådgiverfunktion. Ligeledes blev det understreget, at der var behov for procedurer for behandling af tvivlsom forskningspraksis, samt at man også skulle forholde sig til spørgsmålet om oprettelsen af en forskningsetisk komité. Direktionen effektuerede VIAs tilslutning til kodeksen den 15. januar 2020. Umiddelbart herefter (februar 2020) vedtog man en politik for *Udvalg*

for ansvarlig forskningspraksis i VIA, der efterfølgende formelt blev oprettet den 30. marts 2020. Fra efteråret 2020 kom ansvarlig forskningspraksis til at indgå i undervisning ved Adjunktakademiet, mens der aktuelt arbejdes på udviklingen af et kursusforløb for alle øvrige ansatte med forskningsberøring.

6. Karakteristik af implementeringsprocesserne

Som redegørelsen ovenfor viser, kan institutionaliseringen af den fremvoksende integritetsdagsorden på professionshøjskolerne hverken karakteriseres som en klassisk top-down-proces eller som et eksempel på direkte dekobling. Væsentlige elementer fra dagsordenen har i høj grad vundet indpas, men det er ikke sket som indførsel af et færdigt og sammenhængende koncept. Snarere har der været tale om langstrakte og dynamiske oversættelsesprocesser, der dels har haft et overordnet sektorspor og

dels har udspillet sig ganske forskelligt i hver af de to undersøgte cases. Som det illustreres i figur 1, er det således karakteristisk for den samlede udvikling, at koblingerne mellem det nationale spor og de forskellige sektor- og institutionsspor har været løse, og at der har været store forskelle i såvel timing som indhold i måden, hvorpå enkeltelementer i den bredere dagsorden er blevet grebet og håndteret.

Overordnet synes det på tværs af sektoren således først at være med lovgivningen fra 2017, at arbejdet for alvor skydes i gang, til trods for at den danske forskningskodeks på dette tidspunkt allerede var 3-4 år gammel. Dermed er der ikke identificeret dokumentspor, der indikerer, at hverken sektorniveaet eller de to individuelle professionshøjskoler tidligt var optagede af at give liv til kodeksen. Men selv efter 2017 er det ganske forskelligt, hvordan dagsordenen blev grebet og implementeret. På sektorniveau blev der gennem hele perioden gjort ganske lidt. Analysen af mødematerialet indikerer ligeledes, at retningen i arbejdet med dagsordenen på sektorniveau generelt har været nedefra og op snarere end det modsatte. Dog synes der at være sket en langsom diffusion af ideer fra de institutioner, der var længst fremme, til dem, der var kommet senere i gang. På institutionsniveau er der på UCN fra 2017 og frem tale om en relativt fortløbende og centraliseret indsats, mens der på VIA i en længere periode var tale om en langsommere proces uden klar, central ansvarsplacering.

Der kan være flere årsager til disse observerede forskelle på institutionsniveau, men en forklaring kan være, at

VIA og UCN har haft forskellig organisering af forskningsområdet. Afgørende for implementeringen i UCN synes at have været, at ansvaret entydigt er placeret ved én direktør, der har et tydeligt mandat og en forpligtigelse på at forholde sig til ny lovgivning. Her blev der derfor fra starten prioriteret konsulentressourcer til understøttelse af et systematisk arbejde med opgaven. Problemstillingen blev trods kompleksiteten i høj grad betragtet som en, der kunne adresseres gennem en klassisk projektilgang med opgavedefinition, tidsfrister, systematisering af kommunikation, ansøgninger til eksterne og interne bevillingsgivere etc. I VIA derimod var der fra starten kun i mindre grad tale om en intern top-down-implementeringskæde. I stedet var processerne præget af initiativer lænere nede i organisationen og har i højere grad været båret frem af enkeltpersoner. VIA, der er en større og mere kompleks organisation med flere forskningschefer end UCN, har desuden gennem perioden været i gang med en større organisatorisk omorganisering, der har betydet, at der skulle involveres flere i beslutningsgangene. Endelig var det også her et selvstændigt mål, at arbejdsgrupper med medarbejderinvolvering ikke alene skulle kvalificere beslutningerne, men også fungere kulturudviklende, idet medarbejderne blev forandringsagenter i organisationen.

Trods forskellene i implementeringshastighed og tilgang er der dog også fællestræk på tværs af institutionerne. Samlet set viser analysen tegn på, at ledelserne på begge institutioner i den første lange periode primært har prioriteret de elementer, der tydeligst har været forbundet med risiko for sanktioner eller skyldsplacering. En afgørende driver for

udviklingen ser dermed ud til at være, at man som institution kunne risikere betydelige legitimitetstab ved at blive impliceret i sager om uredelig forskning eller ved at mangle nødvendige systemer og procedurer til håndteringen af den nye lovgivning. Centrale elementer har her eksempelvis været udrulning af GDPR-regulativerne, tilslutning til kodeks og fastsættelse af lokale retningslinjer. De elementer, der i højere grad handler om skabelsen af stærke lokale kulturer, synes til gengæld indledningsvis at have fået lavere prioritet. De omfatter elementer som uddannelse, kompetenceudvikling og strategisk arbejde med kulturudvikling.

Overordnet flugter resultaterne således med de teoretiske forventninger om forløbet af denne type implementeringsprocesser. Men herudover skal det også fremhæves, at udviklingen inden for professionshøjskolesektoren i store træk matcher den tilsvarende udvikling inden for universitetssektoren – dog med en vis forsinkelse (Degn 2020). Også i universitetssektoren har der været tale om langstrakte og selektive oversættelsesprocesser, der er forløbet forskelligt på forskellige institutioner. Professionshøjskolesektoren kan dermed på den ene side opfattes som en case på en mere generel tendens i forhold til implementering af ansvarlighedspolitikker. Men som det også er blevet fremhævet, er der på den anden side også en række særlige rammebetingelser for professionshøjskolerne, som skaber såvel udfordringer som potentialer. Disse udfoldes i vores afsluttende afsnit.

Nationalt niveau	Lancering af Kodeks	Rapport om det danske uredelighedssystem	Lov om Videnskabelig uredelighed					
Sektor-niveau				Opstarts-møde for sektor-netværk	Udkast til rammer for Forsknings-etiske komiteer	Godkendelse af kommissorium og diskussion af Forskningsetiske komiteer		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
UCN				Tiltrædelse af kodeks, Oprettelse af Named Person, Godkendelse af politik og retningslinjer	Opstart af undervisningsforløb og udrulning af kommunikationsplan	Instruks til opbevaring af forskningsdata		
VIA		Notat om håndtering af sager			Nedsættelse af arbejds-gruppe	Nedsættelse af stående udvalg	Tiltrædelse af kodeks	Opstart af møde for udvalg Opstart af undervisningsforløb for adjunkter

7. Perspektivering:**Udfordringer og potentialer****for professionshøjskolesektoren**

Status i dag er, at integritetsdagsordenen efterhånden har fundet solidt fodfæste i sektoren, men at der også stadig kan peges på både udfordringer og potentialer. Udfordringerne knytter sig ikke mindst til analysens påpegnings af, at regler og retningslinjer i første omgang synes at være blevet prioriteret frem for mere kulturelle greb. Det fortsatte kulturudviklende arbejde med kontinuerlig opmærksomhed på ansvarlig forskningspraksis kan imidlertid have en dobbeltsidet implikation. På den ene side er forskningskulturen i sektoren stadig så formbar, at den formentlig relativt let vil kunne indoptage endnu en policy-ide. På den anden side kan nogle miljøer måske blive forstyrrede af endnu et udviklingspres. Samtidig er behovet for en institutionaliseret udvikling af en forskningskultur på professionshøjskolerne særligt væsentlig, fordi den formelle forskningsuddannelse, ph.d.-forløbet, hvor man trænes i at "blive forsker", kun i begrænset udstrækning er til stede. På den vis er medarbejderstaben samlet set klædt dårligere på til at løfte integritetsdagsordenen end den tilsvarende på universiteterne. Det kan således ikke automatisk antages, at alle ansatte, der arbejder med forsknings- og udviklingsaktiviteter, gennem uddannelse er blevet introduceret til principperne om ansvarlig forskningspraksis. Dette forhold skaber et udvidet ledelsesmæssigt ansvar for både at introducere til lovgivning, kodeks og sanktioner, men også for at sikre en positiv tilegnelse af de centrale forskningsmæssige værdier, som kodeks og ansvarlighedsprincipperne bygger på. Denne ledelsesmæssige opgave kompliceres yderligere af

to faktorer. For det første, at sektoren har færre forskere med mange års forskningserfaring, som kan virke som ambassadører og "go-to-personer", når en ansat føler sig usikker på, hvad den rette adfærd er. For det andet at der blandt uddannelseslederne også kun er få ansatte, der har formel forskningskompetence, hvilket gør opgaven med at lede skabelsen af sunde forskningskulturer i de lokale fora ekstra svær. Der ses imidlertid tendenser til, at de mere kulturudviklende tiltag, som institutionerne i dag i stigende grad er optagede af, danner afsæt for mere tværgående samarbejde, hvor sektoren som helhed potentielt kan blive styrket. Det gælder f.eks. kompetenceudviklingsforløb på tværs af institutioner, hvor forskningsaktive medarbejdere møder kolleger fra andre professionshøjskoler.

Integritetsdagsordenen handler imidlertid ikke blot om påbud og forbud, men har også en mere positiv og konstruktiv vinkel, der handler om ansvarlighed og samfundsansvar i bredere forstand. Denne diskussion indskrives sig især i den europæiske 'Responsible Research and Innovation' (RRI) dagsorden, der fokuserer på involvering af borgere og organisationer i beslutninger om, hvordan vi indretter vores samfund, hvilke risici vi vælger at løbe, og hvordan vi balancerer fordele og ulemper for at sikre, at den teknologiske og videnskabelige udvikling sker i overensstemmelse med det omgivne samfunds værdier og behov (Owen, Macnaghten & Stilgoe 2012). Hvor universitetssektoren flere steder har oplevet modstand fra medarbejdere mod forventningen om at forskningens genstandsfelter og undersøgelsesspørgsmål skal rette sig særlige steder hen (f.eks. mod FN's

Verdensmål), er sådanne forventninger i langt mindre grad kontroversielle på professionshøjskolerne. Så hvor der i forhold til de ovenfor diskutererede punkter om forudsætninger og rammebetingelser kan peges på udfordringer for professionshøjskolesektoren, kan der i forhold til dette bredere ansvarligheds punkt peges på nogle særlige fortrin og potentialer. I den europæiske diskurs, hvor RRI f.eks. også inkluderer ligestilling, samskabelse, formidling samt bæredygtighed, lægges der op til en mere forpligtende dialog mellem det forskningsmæssige maskinrum og forskningens samfundsmæssige interesser. Dette stemmer særdeles godt overens med professionshøjskolerens forpligtelse til at arbejde "praksisnært og anvendelsesorienteret" med øje for deres omverden, herunder særligt professionerne og den professionelle praksis i offentligt og privat regi. Særligt ved at anlægge dette bredere ansvarligheds perspektiv kan integritetsdagsordenen komme til at virke yderligere kvalitets- og relevansfremmende inden for professionshøjskolesektoren og hermed bidrage til at understøtte ambitionen om, at FoU-aktiviteter skal føre til positive, samfundsmæssige aftryk.

REFERENCER

Banks, G.C., Rogelberg, S.G., Woznyj, H.M., Landis, R.S. & Rupp, D.E. (2016). Evidence on questionable research practices: The good, the bad, and the ugly. *Journal of Business and Psychology*, 31, 323-338.

Bromley, P. & Powell, W.W. (2012). From smoke and mirrors to walking the talk: Decoupling in the contemporary world. *Academy of Management Annals*, 6(1), 483-530.

Czarniawska, B. & Sevón, G. (red.) (1996). *Translating Organizational Change*. De Gruyter.

Dahler-Larsen, P. (2014). Constitutive effects of performance indicators: Getting beyond unintended consequences. *Public Management Review*, 16(7), 969-986.

Degn, L. (2020). Integrating integrity: The organizational translation of policies on research integrity. *Science and Engineering Ethics*, 26(6), 3167-3182.

Meyer, J.W. & Rowan, B. (1977). Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), 340-363.

Owen, R., Macnaghten, P. & Stilgoe, J. (2012). Responsible research and innovation: From science in society to science for society, with society. *Science and Public Policy*, 39, 751-760.

Pfeffer, J. & Salancik, G. (2015). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective* (s. 373-388). Routledge.

Scott, W.R. (2013). *Institutions and Organizations: Ideas, Interests, and Identities*. Sage Publications.

Røvik, K.A. (2007). *Trender og translasjoner*. Oslo: Universitetsforlaget.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2014). *Den danske kodeks for integritet i forskning*.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2015). *Rapport om det danske uredelighedssystem – anbefalinger til håndtering af videnskabelig uredelighed i Danmark*.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2017). *Lov om videnskabelig uredelighed m.v.* LOV nr 383 af 26/04/2017. Retsinformation.